

INFORMÁCIA O PRIEBEHU A VÝSLEDKOV MIMORIADNEHO ZASADNUTIA
EURÓPSKEJ RADY V DŇOCH
20. – 21. FEBRUÁRA 2020 V BRUSELI

V dňoch 20. – 21. februára 2020 sa v Bruseli uskutočnilo **mimoriadne zasadnutie Európskej rady**. Na úvod zasadnutia delegáciu SR kvôli iným pracovným povinnostiam predsedu vlády SR P. Pellegriniho zastupoval predseda vlády Českej republiky A. Babiš. Predseda vlády SR P. Pellegrini sa k lídrom pripojil v priebehu rokovania.

ZHRNUTIE

Záujmom predsedu Európskej rady Ch. Michela bolo dosiahnuť na mimoriadnom zasadnutí Európskej rady dohodu o viacročnom finančnom rámci EÚ (VFR) na roky 2021 – 2027. Východiskovým bodom pre rokovania lídrov bol rokovací návrh s konkrétnymi číselnými údajmi, tzv. negociačný blok, z dielne predsedu ER Ch. Michela zo dňa 14.2.2020.

Mimoriadne dvojdnové zasadnutie Európskej rady sa neskončilo dohodou, pre Slovensko sa však samit neskončil ani sklamaním. Problematickým bolo zotrvanie štvorice čistých platiteľov (Dánsko, Holandsko, Rakúsko a Švédsko) na požiadavke maximálneho objemu prostriedkov rozpočtu EÚ na úrovni 1,00 % HND EÚ 27 (Ch. Michel navrhol 1,074 % HND EÚ 27) so zdôvodnením, že na zvýšenie objemu rozpočtu oproti súčasnému VFR nie je dôvod. Zlomovým momentom počas rokovaní lídrov bolo zvolanie koordinácie Skupiny priateľov politiky súdržnosti, v ktorej je zoskupených 17 členských štátov vrátane Slovenska, s cieľom reagovať na nerealistické a neprijateľné postoje štyroch čistých prispievateľov. Takýto objem prostriedkov by bol nižší ako objem prostriedkov v súčasnom viacročnom finančnom rámci EÚ a neumožnil by realizáciu nových priorít EÚ, ktoré podporujú všetky členské štáty EÚ. Lídri strednej, východnej a južnej Európy vytvorili silný blok, počas druhého dňa rokovaní vystupovali jednotne a z politického hľadiska oponovali bloku štyroch čistých prispievateľov. V mene celého bloku, ktorý od mimoriadneho zasadnutia Európskej rady vystupuje ako **Skupina priateľov ambicióznejšej Európy**, rokoval predseda vlády Portugalska A. Costa.

1. PRIEBEH ROKOVANIA

Mimoriadne zasadnutie Európskej rady otvoril jej predseda Ch. Michel a hneď na úvod pripomenul, že od zverejnenia návrhu Európskej komisie v máji 2018 sa členské štáty o dohodu v Rade usilujú už 2 roky.

Predseda Európskeho parlamentu D. M. Sassoli v rámci svojho vystúpenia konštatoval, že **návrh Ch. Michela je pre Európsky parlament neprijateľný** a pre Európsky parlament bude ťažké akceptovať niečo menej ako navrhla Komisia. Z konkrétnych oblastí spomenul boj proti klimatickým zmenám, kriticky sa vyjadril k redukcii zdrojov na politiku súdržnosti a spoločnú poľnohospodársku politiku, zdôraznil potrebu dostatočnej alokácie na riešenie otázok migrácie, či na program Erasmus. Konštatoval, že rabaty narušajú princíp európskej solidarity a pripomenul, že zavedenie mechanizmu na ochranu rozpočtu EÚ v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu je pre Európsky parlament veľmi dôležitou otázkou. Zdôraznil, že Európsky parlament neprijme akúkoľvek dohodu a že väčšina poslancov je pripravená odmietnuť návrh, ktorý nezohľadní stanovisko Európskeho parlamentu.

Predseda Európskej komisie U. v. d. Leyen ocenila dôraz na kľúčové aktivity Komisie, najmä v environmentálnej oblasti a v oblasti digitalizácie, integrovanie Fondu pre spravodlivú transformáciu do návrhu rozpočtu EÚ, ako aj návrh Ch. Michela týkajúci sa nových zdrojov. Vyjadrila však **obavy o zachovanie rovnováhy troch priorít, ktorými sú modernizácia rozpočtu, spoločná poľnohospodárska politika a politika súdržnosti.**

Počas samitu boli prezentované **priority SR** v 6 bodoch: 1. Rozvoj vidieka – SR nesúhlasí s redukciami pre vidiecke ČŠ; 2. Priaznivé a flexibilné implementačné podmienky – SR žiada vyššie miery spolufinancovania (80 % pre najmenej rozvinuté regióny je absolútne minimum), pravidlo N+3 a tematickú koncentráciu minimálne na úrovni návrhu Ch. Michela; 3. Alokácia kohéznej politiky – SR žiada zachovanie alokácie kohéznej politiky; 4. Rabaty - akékoľvek korekcie by mali byť zrušené od roku 2021; 5. Vlastné zdroje rozpočtu EÚ – SR podporilo návrh Ch. Michela čo sa týka zdroja založeného na DPH a takisto žiadalo ešte doladiť znenie záverov EUCO k vlastnému zdroju založeného na príspevku z ETS tak, aby výška príspevkov ČŠ bola predvídateľná; 6. Priamo riadené programy - Slovensko požaduje prebalansovať priamo riadené programy tak, aby sme znížili škrt v programe Erasmus.

Prvý deň zasadnutia lídrov naznačil, že dosiahnutie **dohody o VFR na roky 2021 – 2027 je stále nepravdepodobné.** Podľa väčšiny členských štátov návrh Ch. Michela nevytvoril priestor pre pokrok v rokovaní a je skôr krokom späť. Problematickým sa ukázalo zotrvávanie štvorice čistých platiteľov (Dánsko, Holandsko, Rakúsko a Švédsko) na maximálnom objeme prostriedkov rozpočtu EÚ na úrovni 1,00 % HND EÚ 27 (Ch. Michel navrhol 1,074 % HND EÚ 27). Ďalšími požiadavkami skupiny sú modernizácia rozpočtu a zohľadnenie nových výziev (boj proti klimatickým zmenám, digitalizácia) a zachovanie rabatov. Priestor na redukcii vidia v alokácii prostriedkov na politiku súdržnosti a spoločnú poľnohospodársku politiku. Naproti tomu skupina kohéznych krajín (vrátane SR) považuje politiku súdržnosti za dôležitú a fungujúci nástroj pre vyrovnanie nerovností na jednotnom trhu. Trvá aj na dostatočnom financovaní pre spoločnú poľnohospodársku politiku, pričom zdôrazňuje, že rozvoj vidieka je potrebné vnímať aj v širších súvislostiach boja s klimatickou zmenou.

Počas diskusie lídrov sa ako sporná ukázala aj otázka nových **vlastných zdrojov.** Na jednej strane členské štáty uznávajú nutnosť prísť s riešeniami, avšak súčasný návrh vlastného zdroja založeného na systéme obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v EÚ (ETS) je problematický pre väčšinu členských štátov.

Rokovania ukázali, že pozície sa nedarí zblížovať ani v otázkach **rabatov.** Spornými zostávajú aj **implementačné podmienky, miery spolufinancovania, vyváženosť alokácie na programy priamo riadené Európskou komisiou** (vrátane programu Erasmus) a **mechanizmus na ochranu rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu.**

Po plenárnom zasadnutí začal predseda Európskej rady Ch. Michel **sériu bilaterálnych rokovaní** so všetkými členskými štátmi, ktorá sa skončila až v skorých ranných hodinách. Predseda vlády SR P. Pellegrini počas stretnutia s Ch. Michelom požadoval okrem odstránenia rabatov aj navýšenie zdrojov na rozvoj vidieka a politiku súdržnosti a priaznivé implementačné podmienky (napr. miery spolufinancovania). Vzhľadom na to, že bilaterálne rokovania predsedu Európskej rady Ch. Michela v prvý deň mimoriadneho samitu Európskej rady skončili až ráno a pokračovali predpoludním nasledujúceho dňa, plenárne rokovanie lídrov sa v druhý rokovací deň začalo až večer.

Na nemennosť pozície skupiny štyroch čistých prispievateľov o maximálnom objeme rozpočtu EÚ na úrovni 1 % HND EÚ 27 a požiadavkách na zachovanie súčasnej úrovne rabatov operatívne zareagovala Skupina priateľov politiky súdržnosti. Lídri 17 členských štátov sa stretli s jasným posolstvom, že pozícia skupiny štyroch čistých prispievateľov je neprijateľná a krajiny trvajú na ambicióznom rozpočte. V súvislosti s týmto postojom začala skupina vystupovať ako **Skupina priateľov ambicióznejšej Európy**. Skupina 17 členských štátov, vrátane Slovenska, po celú dobu držala **jednotnú líniu** a z politického hľadiska oponovala bloku štyroch čistých prispievateľov.

Pôvodnou ambíciou pri plánovaní Európskej rady bolo predložiť **nový návrh negociačného bloku** ešte v priebehu samitu. Počas rokovaní sa však nedarilo dospieť k zblíženiu pozícií, a preto bolo čoraz pravdepodobnejšie, že akýkoľvek nový návrh by nemal šancu na úspech. Posledným pokusom pohnúť sa v rokovaníach bol **diskusný dokument Európskej komisie**, ktorá predstavila deväť návrhov na zmeny. Hlavnými parametrami návrhu Komisie oproti návrhu Ch. Michela bolo:

1. Zníženie objemu VFR na úroveň 1,069 % HND EÚ27.
2. Zvýšenie klimatického cieľa VFR na 27 – 30 %.
3. Drobné úpravy výdavkových kapitol.
4. Navýšenie celkovej alokácie na politiku súdržnosti o 4,8 mld. eur.
5. Navýšenie celkovej alokácie na priame platby farmárom o 2,0 mld. eur.
6. Navýšenie celkovej alokácie na rozvoja vidieka o 2,4 mld. eur.
7. Zvýšenie flexibility vrátane navýšenia spolufinancovania len pre Kohézny fond na úroveň 80 % a zvýšenia možnosti presunu medzi fondmi politiky súdržnosti na 15 %.
8. Zrušenie odvodu do rozpočtu EÚ založeného na ETS.
9. Výrazné zvýšenie rabatov pre Dánsko, Holandsko, Nemecko, Rakúsko a Švédsko.

Tento návrh bol pre lídrov Skupiny priateľov ambicióznejšej Európy absolútne neprijateľný a nevideli zmysel pokračovať v rokovaníach ďalší deň. Následne sa všetci lídri stretli na **záverečnom plenárnom rokovaní, na ktorom návrh Komisie odmietli**.

Mimoriadne zasadnutie Európskej rady neposunulo rokovania k cieľu. Pred zvolaním ďalšieho samitu bude potrebné rokovať neformálne/bilaterálne, kým budú členské štáty na ďalší samit pripravené. Napriek tomu, že termín ďalšieho samitu zatiaľ nie je známy, predseda Európskej rady Ch. Michel považuje za **potrebné, aby sa lídri stretli v najbližších týždňoch**. Ďalšie kroky predsedu Európskej rady Ch. Michela rovnako zatiaľ nie sú známe.

Skupina priateľov ambicióznejšej Európy bude **v koordinácii** svojich pozícií pokračovať v utorok 25.2. na okraj zasadnutia Rady GAC, pričom sa nebráni ambícii pripraviť (proti)návrh negociačného bloku oproti návrhu Ch. Michela.

2. HLAVNÉ VÝSLEDKY SAMITU

- Mimoriadne dvojdnové zasadnutie Európskej rady **sa neskončilo dohodou**, pre Slovensko sa však samit neskončil ani sklamaním.
- **Návrh Ch. Michela je neprijateľný pre členské štáty**, aj pre Európsky parlament. Napriek tomu, že termín ďalšieho samitu zatiaľ nie je známy, predseda Európskej rady Ch. Michel považuje za **potrebné, aby sa lídri stretli v najbližších týždňoch**.

3. ODPORÚČANIE A ĎALŠIE KROKY

- Počas ďalších rokovaní o VFR na roky 2021 až 2027 by **SR mala vystupovať jednotne v rámci Skupiny priateľov ambicióznejšej Európy** (nový názov Skupiny priateľov politiky súdržnosti), najbližšie pri stretnutí skupiny na okraj zasadnutia Rady GAC 25.2.2020.